

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

26 mei 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Vera Dua en de heer Johan Sauwens –

**houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud,
wat de bescherming van de kustduinen betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Door de goedkeuring van het duinendecreet van 14 juli 1993 werd een belangrijke stap gezet in de bescherming van de kustduinen omdat daardoor de bebouwing van deze zone sterk aan banden werd gelegd.

Daarmee zijn echter de vele problemen van onze kuststreek niet opgelost. Een groot deel van de duinen is nog steeds privé-eigendom, wat een ecologisch beheer en een gerichte natuurontwikkeling sterk bemoeilijkt omdat geen enkele instantie een invloed heeft op het gebruik van deze gronden. Daarnaast vormt het intensieve kusttoerisme een constant gevaar voor de kwetsbare duingebieden.

Om dat te verhelpen, moeten enerzijds een aantal wettelijke instrumenten in het duinendecreet worden ingebouwd zodat er betere garanties zijn op een ecologisch verantwoord beheer van duingronden en moet er anderzijds een urgentieprogramma voor de duinstreek worden ingesteld dat onder meer gericht is op een offensief verwervingsbeleid voor het ganse maritieme duingebied.

1. Het maken van beheersplannen

Door deze decreetswijziging wordt het maken van een beheersplan verplicht voor elke aaneengesloten oppervlakte onbebouwd duingebied groter dan één hectare. In dat beheersplan moeten duidelijke beheersdoelstellingen en beheersrichtlijnen opgenomen worden.

De Vlaamse regering zal bij besluit de concrete bepalingen regelen met betrekking tot de voorwaarden, de goedkeuringsprocedure en de termijn waarbinnen deze beheersplannen moeten worden opgemaakt. Tevens dient te worden bepaald wanneer en onder welke voorwaarden diverse eigenaars een gemeenschappelijk beheersplan moeten maken.

In geval van ingebrekestelling kan binnen een termijn van 6 maanden een beheersplan worden gemaakt door de bevoegde overheidsdienst of op last van deze overheidsdienst op kosten van de eigenaar.

2. Subsidies, beheersovereenkomst en beheersoverdracht

In bepaalde gevallen zal het nodig zijn dat subsidies worden toegekend aan eigenaars en gebruikers van gronden gelegen in de maritieme duinstreek, bijvoorbeeld wanneer het uitvoeren van het beheersplan arbeidsintensieve ingrepen vergt. De Vlaamse regering moet de voorwaarden voor die subsidiëring bepalen.

Het afsluiten van beheersovereenkomsten kan een middel zijn om een betere voortgangscntrole van het beheersplan te garanderen. Een nog vergaander middel is de eigenlijke beheersoverdracht, waarbij de eigenaar contractueel het beheer uit handen geeft aan de overheid of aan privé-natuurverenigingen. De mogelijkheid tot het afsluiten van beheersovereenkomsten werd al opgenomen in het duinendecreet maar er was geen vergoeding aan verbonden en tot nu toe werd ze ook niet toegepast. Ook hier is het aangewezen een specifieke subsidie in het vooruitzicht te stellen om dit soort overeenkomsten of overdrachten te stimuleren.

3. Het aankoopbeleid

De beste garantie voor een ecologisch beheer en een verhoging van de natuurwaarden in de duinstreek is de verwerving van de privé-terreinen door de overheid of door erkende privé-natuurverenigingen.

Momenteel gebeurt de aankoop van duingronden door het Vlaamse Gewest aan een zeer traag tempo. Het beschikbare krediet voor de aankoop van natuurgebieden is beperkt en veelal wordt de voorkeur gegeven aan de verwerving van andere natuurgebieden vanwege de hoge grondprijzen in de kustzone.

Een eerste middel om een actievere aankooppolitiek te stimuleren is het invoeren van het voorkeurecht – zowel voor de overheid als voor erkende privé-natuurverenigingen – in het maritieme duingebied. Ondanks de bepalingen van de gewestplannen en het duinendecreet blijft de speculatie-druk op de overblijvende duingebieden zeer hoog en zijn er nog steeds transacties van duinpercelen naar vastgoedpromotoren. Het voorkeurecht kan dergelijke praktijken verhinderen.

Daarnaast moet er een gerichte aankooppolitiek gevoerd worden waarbij door onderhands of in

bepaalde gevallen door onteigening de meest kwetsbare duinpercelen aangekocht worden.

Om al deze redenen is het aangewezen een apart krediet uit te trekken voor de aankoop van duingronden, los van de globale aankoopkredieten voor natuur- en bosgebieden. Dat kan gebeuren door de creatie van een Duinenfonds (zie verder).

4. Andere maatregelen

Ten slotte vormt de enorme recreatiedruk door het kusttoerisme een bedreiging voor de natuurwaarden van onze duinstreek omdat onvoldoende rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van duinecosystemen.

Een ver doorgedreven sensibiliseringsstrategie is hier nodig om iedereen bewust te maken van het ecologische belang van de kuststreek en van de mogelijke gevolgen van recreatiegedrag op kwetsbare ecosystemen zoals de duinen en het strand.

5. Het Duinenfonds

Om al deze redenen is een urgentieprogramma voor de kuststreek dringend nodig. Dit urgentieprogramma omvat :

- een versnelde verwerving door de overheid en privé-natuurverenigingen van gronden gelegen in het maritieme duinengebied ;
- een betere opvolging van het beheer van duingronden ;
- een begeleiding van privé-eigenaars en gebruikers van duingronden ;
- een optimale inschakeling van alle betrokken partners in de ecologische ontwikkeling van de maritieme duinstreek ;
- een ecologische heroriëntering van het kusttoerisme.

Dat urgentieplan kan het best gerealiseerd worden door een Duinenfonds op te richten, naar het model van het Franse "Conservatoire de l'espace

littoral et des rivages lacustres" (opgericht door "la loi nr. 75-602 du 10 juillet 1975 portant création du Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres", J.O. 11.7.75 p. 7126).

Het Duinenfonds moet zorgen voor de financiering van het urgentieprogramma voor de kustduinen en moet over de nodige middelen en het nodige personeel beschikken om op een dynamische manier in te spelen op de plaatselijke situatie. Het heeft de vorm van een gewestdienst met afzonderlijk beheer, zoals bedoeld in artikel 140 van de gecoördineerde wetten van 17 juli 1991 op de rijkscomptabiliteit. Die vorm heeft het voordeel dat controle door het Rekenhof nog mogelijk is en dat die niet gepaard gaat met vergaande vormen van debudgettering. Het creëren van nieuwe parastatale instellingen werd immers op uitdrukkelijke vraag van het Rekenhof en het Parlement onaanvaardbaar geacht.

Om de diverse betrokken partners zoals de gemeenten, het provinciebestuur, andere openbare instellingen, de toeristische sector en ook privé-instanties te kunnen betrekken in het urgentieplan, wordt een Adviesraad Duinen opgericht waarin deze openbare instanties, privé-natuurverenigingen de toeristische sector en de wetenschappelijke wereld op gelijke basis vertegenwoordigd zijn.

De taak van het Duinenfonds bestaat uit het voeren van een actief verwervingsbeleid van duingronden op basis van onderhandse aankopen, onteigeningen of het gebruik van het voorkooprecht. Daarnaast regelt het fonds alle verrichtingen in het kader van beheersovereenkomsten, beheersoverdrachten en subsidie- en schadevergoedingssystemen. Het kan tevens bijstand en hulp verlenen bij het maken van beheersplannen. Het fonds kan alle mogelijke initiatieven nemen om een natuurvriendelijke ontwikkeling van de kuststreek en een ecologisch verantwoord kusttoerisme te bevorderen.

Het Duinenfonds wordt gespijsd door een vaste bijdrage uit de Vlaamse begroting enerzijds en door bijdragen van andere instellingen anderzijds. Vanwege de multifunctionaliteit van het kustgebied en de daaraan verbonden uitstraling is het aangewezen dat het Duinenfonds niet alleen door het natuurbehoud gespijsd wordt, maar bijvoorbeeld ook door de gemeenten, de provincie West-Vlaanderen, Openbare Werken e.d.. Bovendien kunnen privé-personen of -instanties schenkingen doen of legaten toekennen.

Elk jaar wordt door de Vlaamse regering een beleidsnota en een verslag van de werkzaamheden gemaakt. Om de controle en inspraak van het Parlement, de gemeenten en de provincieraad te garanderen, worden deze beleidsnota en het verslag jaarlijks voorgelegd aan deze verkozen organen.

Vera DUA

Johan SAUWENS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In het hoofdstuk IX van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, ingevoegd bij het decreet van 14 juli 1993, wordt artikel 55 vervangen door wat volgt :

" Artikel 55

De Vlaamse regering stelt een Adviesraad Duinen in, samengesteld uit een gelijk aantal afgevaardigden van de betrokken openbare besturen, de privé-natuurverenigingen, de toeristische sector en vertegenwoordigers van wetenschappelijke instellingen.

De Vlaamse regering bepaalt de werkingsregelen van de adviesraad en benoemt de voorzitter en de leden ervan.

De Adviesraad Duinen heeft tot taak advies te verlenen over alle aangelegenheden in verband met de duinen en de kustzone die hem door de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd. De Adviesraad Duinen kan op eigen initiatief voorstellen formuleren.

Artikel 55bis

§ 1. Voor elke aaneengesloten oppervlakte in het maritieme duingebied waarvoor een bouwverbod geldt en waarvan de oppervlakte meer bedraagt dan één hectare, wordt een beheersplan opgesteld. Deze beheersplannen hebben als doel de natuurfunctie van het gebied maximaal te ontwikkelen.

§ 2. Na advies van de Adviesraad Duinen legt de Vlaamse regering de voorwaarden vast waaraan de beheersplannen moeten voldoen en wat de procedure is voor goedkeuring ; ze bepaalt wanneer gemeenschappelijke beheersplannen moeten worden gemaakt.

§ 3. De dienst bevoegd voor het natuurbehoud kan in de plaats treden van eigenaars wanneer, binnen een termijn van zes maanden na een ingebrekestel-

ling volgend op het verstrijken van de opgelegde termijnen, geen beheersplan werd ingediend.

De dienst kan hiervoor een beroep doen op derden, waarbij de kosten voor het maken van het beheersplan worden verhaald op de eigenaars van de betrokken percelen.

§ 4. In overeenstemming met de eigenaars en de gebruikers van gronden gelegen in de maritieme duinstreek kunnen beheersovereenkomsten en beheersoverdrachten afgesloten worden met het oog op een voor het natuurbehoud verantwoord beheer van de maritieme duinstreek, onder de voorwaarden door de Vlaamse regering bepaald.

Artikel 55ter

Om de bescherming en het behoud van het maritieme duingebied te verzekeren, de educatie van het publiek te bevorderen, de uitvoering van de beheersplannen te garanderen en het afsluiten van beheersovereenkomsten en beheersoverdrachten te bevorderen, kan de Vlaamse regering subsidies verlenen aan eigenaars en gebruikers van gronden gelegen in de maritieme duinstreek onder de voorwaarden door haar vastgesteld.

Artikel 55quater

Bij verkoop van gronden gelegen in de maritieme zone waarvoor een bouwverbod geldt, hebben de Vlaamse regering alsook de erkende privé-natuurverenigingen het voorkeepsrecht.

Artikel 55quinquies

§ 1. Er wordt een Fonds voor de financiering van een urgentieplan voor de kustduinen opgericht, hierna het Duinenfonds genoemd.

Het Duinenfonds is een gewestdienst met afzonderlijk beheer, zoals bedoeld in artikel 140 van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1997.

De Vlaamse regering beheert het Duinenfonds. Zij stelt de nodige diensten, uitrustingsmiddelen, installaties en personeelsleden ter beschikking van het Duinenfonds.

§ 2. Het Duinenfonds heeft tot opdracht binnen het Vlaamse Gewest te zorgen voor het

behoud en de bescherming van de kustduinen en kan daartoe :

- 1° duin- en duinzoomgebieden verwerven voor het Vlaamse Gewest ;
- 2° beheersovereenkomsten en beheersoverdrachten afsluiten met eigenaars en gebruikers van gronden gelegen in de maritieme duinstreek en daarvoor vergoedingen uitbetalen ;
- 3° als bemiddelaar optreden bij het afsluiten van beheersovereenkomsten en beheersoverdrachten tussen eigenaars en gebruikers van gronden en erkende privé-natuurverenigingen en daarvoor vergoedingen uitbetalen ;
- 4° advies verstrekken bij het maken van beheersplannen ;
- 5° subsidies en schadevergoedingen uitbetalen in uitvoering van dit hoofdstuk ;
- 6° alle mogelijke initiatieven ontwikkelen die bijdragen tot een natuurvriendelijke ontwikkeling van de kuststreek ;
- 7° gerichte voorlichtingsprogramma's ontwikkelen om een natuurvriendelijk kusttoerisme te bevorderen.

§ 3. De middelen van het Duinenfonds zijn :

- 1° de dotaties ingeschreven in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 2° de eventuele terugbetalingen en terugvorderingen die voortkomen uit de uitvoering van de taken van het Duinenfonds ;
- 3° het eventuele begrotingssaldo van het voorgaande jaar ;
- 4° bijdragen van gemeenten, provincies en andere openbare instellingen ;
- 5° schenkingen en legaten.

§ 4. De Vlaamse regering stelt elk jaar een beleidsnota en een verslag op van de werking en het beheer van het Duinenfonds, na advies van de Adviesraad Duinen.

De beleidsnota en het verslag worden jaarlijks aan het Vlaams Parlement, de provincieraad en de betrokken gemeenteraden voorgelegd vóór 30 juni."

Artikel 3

Dit decreet treedt in werking de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Vera DUA

Johan SAUWENS
